

Strategi för Sveriges samarbete med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) 2022–2025

1. Strategins omfattning

Denna strategi ska ligga till grund för svenskt samarbete med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) för perioden 2022–2025. Den fastställer mål, prioriteringar och arbetsformer. Strategin är styrande för Regeringskansliet och för berörda utlandsmyndigheter. Det stöd som förmedlas av Sida och andra myndigheter genom multilaterala organisationer, det så kallade multi-bi-stödet, ska vara i linje med strategin.

Övergripande styrning av genomförande och uppföljning av verksamheten framgår i regeringens riktlinjer för strategier inom svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (UD2017/21053) samt Strategi för multilateral utvecklingspolitik (UD2017/21055).

2. FAO:s uppdrag och verksamhet

FAO inrättades 1945 med uppgift att trygga livsmedelsförsörjningen för målet en värld utan hunger och bestod 2021 av 194 medlemsländer, två associerade medlemmar och en medlemsorganisation (EU). FAO är ett fackorgan och ett neutralt forum för policydialog med ett normativt och standardsättande uppdrag. FAO arbetar med att samla in, analysera, vidareutveckla och distribuera information och kunskap om jordbruk, skog, fiske, nutrition och livsmedel. Arbetet sker bl.a. genom publikationer, statistikinsamling och publicering, samt tekniskt stöd till länder och institutioner. FAO har också en betydande humanitär verksamhet. FAO utformar även system för att utrota, hindra och mildra effekterna av gränsöverskridande sjukdomar hos växter och djur. FAO:s verksamhet finns i över 130 länder. Det övergripande målet är utrotande av hunger, otrygg livsmedelsförsörjning, undernäring och felnäring; utrotande av fattigdom

och främjandet av ekonomiska och sociala framsteg för alla; och hållbart bevarande och nyttjande av naturresurser inklusive land, vatten, luft, klimat och genetiska resurser för framtida generationers gagn. FAO:s totala budget för 2022–2023 beräknas uppgå till 3,25 miljarder dollar varav närmare 70 procent utgörs av extrabudgetära bidrag och ca 30 procent av medlemsavgifter. Den svenska andelen av FAO:s budget som betalas genom medlemsavgifter uppgår enligt FN:s bidragsskala till 0,956 procent. Det motsvarar i genomsnitt ca 40 miljoner kronor per år¹. Sveriges frivilliga bidrag till FAO (extrabudgetära medel) ges primärt via Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) multi-bi stöd. Summan varierar men ligger i genomsnitt på ca 400 miljoner kronor per år.

Regeringskansliet har inför framtagandet av strategin gjort en bedömning av FAO:s relevans för svenska biståndspolitiska mål samt av organisationens resultat- och måluppfyllelse. I denna konstateras att FAO bedöms ha hög relevans för de svenska utvecklingspolitiska målen och svenska globala prioriteringar för jordbruk, skogsbruk och fiske. När det gäller uppfyllandet av Agenda 2030 bedöms FAO vara viktig eller central för 15 av 17 mål. FAO leder arbetet med de åtta indikatorerna som är identifierade för att övervaka mål 2 (ingen hunger). FAO ansvarar också för totalt 21 av indikatorerna för mål 2 (ingen hunger), 5 (jämnhet), 6 (rent vatten och sanitet), 12 (hållbar konsumtion och produktion), 14 (hav och marina resurser) samt 15 (ekosystem och biologisk mångfald). FAO:s verksamhet är viktig också för genomförandet av klimatavtalet från Paris genom organisationens ledande position att främja jordbrukets, skogsbrukets och fiskets roll i att möta de globala klimatutmaningarna. Detta sker t.ex. genom att främja övergången till hållbara livsmedelssystem med målsättning att bättre kunna möta konsekvenser av klimatförändringar och bidra till minskad klimatpåverkan. FAO är dessutom en viktig aktör för projekt inom den globala miljöfonden, GEF (Global Environmental Facility) och den gröna klimatfonden, GCF (Green Climate Fund).

Även på det humanitära området spelar FAO en viktig roll, särskilt i övergången mellan akuta insatser och mer långsiktig utveckling. Organisationen har en mycket viktig roll för att utveckla och upprätthålla normer och standarder. Fattigdomsperspektivet, rättighetsperspektivet, konfliktperspektivet, jämställdhetsperspektivet och miljö- och

¹ Varierar med anledning av växelkursen

klimatperspektivet finns systematiskt med i FAO:s styrdokument, policyer och affärsmodell.

3. Svensk inriktning och ämnesmässiga prioriteringar

Målet för svenskt internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1, utg.omr.7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:127).

Utvecklingsarbetet utgör en del av Sveriges genomförande av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154) och ska ta sin utgångspunkt i principerna om bistånds- och utvecklingseffektivitet liksom i Agenda 2030, Addis Ababa Action Agenda och klimatavtalet från Paris, i synnerhet 1,5 gradersmålet. Samarbetet med FAO ska vidare vägledas av Policyrarnas verk för svenskt utvecklingsarbete och humanitärt bistånd (skr. 2016/17:60, bet. 2016/17:UU11, rskr. 2016/17:235). Samarbetet med FAO ska vara i linje med svenska prioriteringar för jordbruk, skogsbruk och fiske på global nivå. Den svenska FAO-strategins prioriteringar ska baseras på att hänsyn tas till alla tre dimensionerna av hållbarhet (ekonomisk, miljömässig och social).

Samarbetet inom ramen för FAO:s humanitära arbete ska vägledas av de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende, samt principerna om gott humanitärt givarskap.

Strategin utgår från FAO:s mandat och strategiska styrdokument. Sverige ska genom finansiering, dialog och påverkansarbete verka för att FAO uppfyller sitt övergripande uppdrag och genomför sin strategiska plan.

Sverige ska särskilt verka för och följa upp att FAO:

- Övergripande framhåller lantbrukets (dvs. jordbruket och skogsbruket) och fiskets roll samt bidrag till att möta globala utmaningar och behov inom klimat och miljö, livsmedelsförsörjning, hälsa och nutrition samt inkluderande ekonomisk utveckling.
- Verkar för att livsmedelssystemen blir hållbara mot bakgrund av toppmötet om livsmedelssystem 2021 och med fokus på livsmedelssystemens globala karaktär.
- Utvecklar arbetet med hållbart lantbruk och fiske, bl.a. genom att främja:

- En produktivitetsökning med säkerställd ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.
 - Forskning och innovation.
 - De areella och fiskenäringarnas bidrag till en cirkulär och biobaserad ekonomi.
 - Effektiva och inkluderande värdekedjor med stärkt fokus på värdeskapande, öppen och rättvis handel och tillgång till marknader.
- Arbetar förebyggande, t.ex. genom insatser för:
 - Mer hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion.
 - One Health, inklusive förbättrad djurhållning och djurhälsa, motverkandet av antimikrobiell resistens (AMR) och förebyggandet och bekämpningen av zoonoser.
 - Bevarandet och det hållbara nyttjandet av biologisk mångfald och genetiska resurser.
 - Motarbetandet av olagligt, oreglerat och orapporterat fiske (IUU).
- Arbetar kapacitetshöjande genom att:
 - Säkerställa FAO:s normativa roll genom bl.a. arbetet i Codex Alimentarius och Internationella växtskyddskonventionen (IPPC).
 - Säkerställer kvaliteten i statistik och data samt förbättrar användningen av könsuppdelad statistik.
 - Fortsatt utveckla verktyg för fjärranalys för att understödja internationella processer och länders kapacitetsbyggnad.
 - Arbeta för en ansvarsfull styrning och förvaltning av mark-, fiske- och skogsrättigheter, bl.a. genom tillämpning av de Frivilliga riktlinjerna för ansvarsfull förvaltning av rättigheter till mark, fiske och skog (VGGT) och Principerna för ansvarsfulla investeringar i jordbruk och livsmedelssystem (RAI).
 - Arbeta för en stärkt och långsiktigt hållbar fiskeriförvaltning.
 - Säkerställa respekten för de humanitära principerna och internationell humanitär rätt inom ramen för sitt humanitära arbete.

4. Prioriteringar för inriktningen på FAO:s arbetssätt

I den organisationsbedömning som gjordes 2021 inför framtagandet av strategin bedömdes FAO:s interna effektivitet som relativt god med flera genomförda förbättringar. Den interna effektiviteten har stärkts genom ett nytt strategiskt ramverk som tydligare knyter an till de globala hållbarhetsmålen och FAO:s bidrag till Agenda 2030. Det finns en uttalad ambition att arbeta i program och utgå ifrån ett systemperspektiv snarare än projekt. En organisationsförändring genomfördes 2020 i syfte att skapa en organisation som bättre kan svara upp mot behov och resurssättning. Förbättringar av personalpolitiken har gjorts och ska utvecklas ytterligare. Även jämställdheten har stärkts på policynivå och i praktiken med fler kvinnor på högre positioner och ökad medvetenhet i verksamheten. Organisationen arbetar aktivt med att förhindra korruption och bedrägerier såväl som alla former av trakasserier. FAO:s samverkan med partners får gott omdöme. Resultatredovisningen har förbättrats genom en resultatbaserad styrmodell. Även datainsamling och rapportering har förbättrats och blivit mer transparent. De förbättringar som genomförts på centraliserad nivå behöver dock i större utsträckning nå ut till den decentraliserade nivån och den praktiska implementeringen av FAO:s verksamhet.

Med utgångspunkt i Regeringskansliets bedömning av FAO och Sveriges förutsättningar att göra skillnad avser regeringen verka för följande vad gäller organisationens arbetssätt:

FAO ska i sin organisation och verksamhetsutövning:

- Fortsatt arbeta med jämställdhetsintegrering i policyer, strategier och planer samt förbättra jämställdheten mellan kvinnor och män, särskilt på decentraliserad nivå samt i program och projekt.
- Stärka ungas, kvinnors och urfolks rättigheter och egenmakt samt inkluderingen av deras perspektiv.
- Stärka och utveckla nya samarbetsformer med en bredd av aktörer för att ta tillvara deras kompetens, kunskap och erfarenheter.
- Ytterligare stärka resultatstyrning och återrapportering av resultat, inklusive när det gäller att bidra till mätningen av uppfyllelsen av de globala målen och med särskilt fokus på de decentraliserade kontorens arbete samt i program och projekt.

- Säkerställa transparens och kompetens vid rekryteringar på alla nivåer.
- Bidra till att ytterligare stärka harmonisering och samordning inom FN-systemet, i synnerhet med de Rombaserade organen Internationella jordbruksfonden (IFAD) och Världslivsmedelsprogrammet (WFP), för att bl.a. tillvarata synergier och stärka nexusarbetet mellan fred, utvecklingsamarbete och humanitär verksamhet i lämpliga delar.
- Arbeta kostnadseffektivt.

5. Påverkansarbete och former för samverkan

Regeringen ska aktivt verka för att få genomslag för ovan angivna prioriteringar, bl.a. genom att verka i flera kanaler inklusive aktivt deltagande i EU:s koordinerade agerande, i den nordiska kretsen som Sverige representerar genom sitt medlemskap i FAO:s råd 2020–2023, genom Svenska FAO-kommittén samt i dialog och samverkan med andra aktörer såsom myndigheter, civilsamhällesorganisationer, akademiska institutioner och näringsliv. Under det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd våren 2023 ska Sverige även vara talesland för EU och dess medlemsstater. Representationsfunktionen vid Sveriges ambassad i Rom ska följa och medverka i relevanta processer vid FAO:s högkvarter, inte minst i FAO:s finanskommitté där Sverige genom det biträdande ständiga sändebudet till FAO vid Ambassaden i Rom är medlem 2021–2024. Sverige ska också hålla god kontakt med andra ständiga ombud. Sverige ska även arbeta aktivt för att fler svenskar ska arbeta i FAO och för tillvaratagandet av svensk kompetens. En årlig handlingsplan för genomförandet av strategin ska fastställas.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har det operativa ansvaret för Sveriges samarbete med FAO. För att säkerställa ett strategiskt, samstämmigt och effektivt påverkansarbete ska ett nära samarbete och informationsutbyte ske med berörda myndigheter, i synnerhet Statens jordbruksverk, Skogsstyrelsen, Livsmedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Detta sker genom organisationssamråd, Svenska FAO-kommitténs arbete, medverkan i delegationer vid möten i FAO och i det förberedande arbetet med framtagandet av svensk position.

Organisationssamråd med berörda aktörer ska hållas två gånger per år med syfte att dela erfarenheter från samarbete och dialog samt stärka samfällt och strategiskt agerande. Regeringskansliet (Näringsdepartementet) sammankallar organisationssamråden.

6. Uppföljning

Resultatuppföljningen sker mot FAO:s strategiska plan och åtföljande resultatramverk, genom dess årsrapport, utvärderingar och liknande samt Regeringskansliets och utlandsmyndigheternas löpande bevakning av organisationens verksamhet. Svenska prioriteringar som anges i denna strategi samt identifierade risker bevakas särskilt.

Uppföljningen av organisationens verksamhet och resultat ska användas för den löpande styrningen av organisationen, resultatredovisning samt nästkommande organisationsbedömning.